

ผนวก ข

ระเบียบกระทรวงยุติธรรม
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ
พ.ศ. 2546

ตามที่คำกระทรวงมหาดไทย ที่ 1807/2478 ลงวันที่ 19 ธันวาคม พุทธศักราช 2478 ได้วางระเบียบการประหารชีวิตนักโทษ โดยการยิงด้วยปืนตามนัยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พุทธศักราช 2477 นั้น

โดยที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2546 ได้แก้ไขมาตรา 19 เปลี่ยนวิธีการประหารชีวิตจากการเอาปืนยิงเสียให้ตายเป็นการให้ฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย ประกอบกับพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 ให้โอนอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทยไปเป็นกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการประหารชีวิตนักโทษด้วยวิธีการฉีดยาหรือสารพิษดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในวรรคสองของมาตรา 19 แห่งประมวลกฎหมาย อาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงวางระเบียบการประหารชีวิตไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ.2546”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 19 ตุลาคม 2546 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงมหาดไทย 1807/2478 ลงวันที่ 19 ธันวาคม พุทธศักราช 2478 เรื่องระเบียบการประหารชีวิตนักโทษ และบรรดาระเบียบหรือหนังสือสั่งการที่ขัดหรือแย้งกันระเบียบฉบับนี้ โดยให้ใช้ระเบียบฉบับนี้แทน

ข้อ 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ 5 เมื่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาให้ประหารชีวิตจำเลยและจำเลยนั้นถูกคุมขังหรือถูกส่งตัวเข้าคุมขังในเรือนจำ ให้เรือนจำถ่ายรูปรูปจำเลยนั้นไว้ 6 ชุด ชุดหนึ่งประกอบด้วยรูปครึ่งตัวหน้าตรงและรูปด้านข้างทั้งสองข้างขนาดรูปละ 4” X 6” ติดไว้ในกระดานแผ่นเดียวกัน และระบุชื่อ-สกุล, ฐานความผิด, หมายเลขคดีแดง, ศาลที่พิพากษา และวัน เดือน ปีที่ถ่ายรูป และเจ้าพนักงานเรือนจำลงนามรับรองไว้ที่ด้านหลังรูปทุกรูป และจัดทำแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือทั้งสองข้างของจำเลยไว้ 3 แผ่น รวมทั้งจัดทำบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับตำหนิรูปพรรณ

ของจำเลยไว้ 1 ฉบับ แล้วให้ส่งรูปถ่ายที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีแต่ละ 1 ชุด พร้อมแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือทั้งสองข้างแห่งละ 1 แผ่น ส่งรูปถ่ายให้ศาลชั้นต้น 2 ชุด กรมราชทัณฑ์ 1 ชุด นอกนั้นให้เก็บไว้ที่เรือนจำเพื่อการตรวจสอบ

เมื่อจำเลยต้องคำพิพากษาคดีถึงที่สุดให้ประหารชีวิตและถูกคุมขังหรือถูกส่งตัวเข้าคุมขังในเรือนจำ ให้เรือนจำดำเนินการถ่ายรูป จัดทำแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ และบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับตำหนิรูปพรรณของจำเลยเช่นเดียวกับวรรคก่อน แต่ให้ระบุรายละเอียดเพิ่มเกี่ยวกับวันที่คดีถึงที่สุดและชั้นศาล เพื่อการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง โดยให้จัดเก็บรูปถ่าย แผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับตำหนิรูปพรรณไว้ที่เรือนจำ 1 ชุด นอกนั้นให้จัดส่งไปกรมราชทัณฑ์เพื่อจะได้ส่งต่อไปยังหน่วยงานตามวรรคที่หนึ่ง ตรวจสอบยืนยันบุคคลว่าเป็นจำเลยในคดีที่ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิตหรือไม่ โดยให้ผู้พิพากษาซึ่งนั่งพิจารณาคดีนั้น พนักงานสอบสวนเจ้าของคดี และกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ แจ้งผลการตรวจสอบไปที่กรมราชทัณฑ์

ผลของการตรวจสอบรูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือให้เก็บรักษาไว้ที่กรมราชทัณฑ์

ข้อ 6 ให้เรือนจำจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพจิตของจำเลยที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ประหารชีวิตทุกราย หากเป็นหญิงให้เพิ่มการตรวจการตั้งครรภ์ด้วย และให้แจ้งสิทธิการถวายเรื่องราวพระราชทานอภัยโทษให้จำเลยทราบ และสอบถามว่ามีความประสงค์จะใช้สิทธิถวายเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษหรือไม่ ถ้าประสงค์จะใช้สิทธิดังกล่าวให้เรือนจำช่วยเป็นธุระจัดการไปตามสมควร

ไม่ว่านักโทษจะถวายเรื่องราวขอพระราชทานอภัยโทษภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ก็ตาม ให้เรือนจำรายงานไปกรมราชทัณฑ์โดยด่วน

ข้อ 7 ในการประหารชีวิตนักโทษนั้น ให้มีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการชุดหนึ่งประกอบด้วย ผู้บัญชาการเรือนจำแห่งท้องที่ที่จะทำการประหารชีวิตนักโทษเป็นประธาน มีผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่หรือผู้แทน อัยการจังหวัดแห่งท้องที่หรือผู้แทน และเจ้าพนักงานเรือนจำตำแหน่งตั้งแต่พัศดีขึ้นไปแห่งเรือนจำท้องที่ที่ประหารชีวิตนักโทษ 1 คน ร่วมเป็นคณะกรรมการ และในการนี้ให้มีผู้แทนกรมราชทัณฑ์และผู้กำกับการสถานีตำรวจแห่งท้องที่หรือผู้แทนร่วมเป็นสักขีพยาน

เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะตรวจตราระวังให้การประหารชีวิตนักโทษดำเนินการไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน

ข้อ 8 เมื่อจะต้องทำการประหารชีวิตนักโทษรายใด ให้กรมราชทัณฑ์แจ้งให้เรือนจำทราบ พร้อมส่งการตรวจสอบรูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือที่เก็บรักษาไว้ไปด้วย

การประหารชีวิตจะทำในวันเวลาใดให้เรือนจำเป็นผู้กำหนดและให้แจ้งคณะกรรมการและสักขีพยานตามข้อ 7 และกองทะเบียนประวัติอาชญากรกรรมตามข้อ 9 ทราบ แต่ทั้งนี้ให้งดทำการประหารชีวิตในวันหยุดราชการ วันหยุดนักขัตฤกษ์ วันพระ กับวันสำคัญทางศาสนาของนักโทษผู้ที่จะถูกประหารชีวิตนั้น

ข้อ 9 ก่อนทำการประหารชีวิตให้ประธานพร้อมด้วยคณะกรรมการตามข้อ 7 ตรวจสอบผลการตรวจรูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือที่กรมราชทัณฑ์ส่งไปกับที่ทางเรือนจำได้เก็บรักษาไว้ตามข้อ 5 โดยถือเอาผลการตรวจลายพิมพ์นิ้วมือเป็นสำคัญ แต่ให้นำผลการตรวจรูปถ่ายเป็นข้อมูลประกอบด้วย

การประหารชีวิตนักโทษ ๔ เรือนจำที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดปริมณฑล ให้กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จัดเจ้าหน้าที่ไปทำการพิมพ์ลายนิ้วมือของนักโทษ ในขณะก่อนและหลังการประหารชีวิต โดยพิมพ์ลายนิ้วมือเป็น 3 ชุด เพื่อตรวจสอบกับลายพิมพ์นิ้วมือนักโทษประหารชีวิตของกองทะเบียนประวัติอาชญากรต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อตรวจสอบถูกต้องแล้วให้คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรลงนามกำกับในแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ หากทำการประหารชีวิต ณ เรือนจำให้ท้องที่จังหวัดอื่นให้เป็นหน้าที่ของตำรวจภูธรในจังหวัดนั้นจัดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญการตรวจลายพิมพ์นิ้วมือไปดำเนินการในทำนองเดียวกัน

ภายหลังการประหารชีวิตให้เก็บลายพิมพ์นิ้วมื่อดังกล่าวไว้ที่เรือนจำ กรมราชทัณฑ์ และกองทะเบียนประวัติอาชญากร แห่งละ 1 ชุด

อนึ่ง ก่อนนำตัวไปประหารชีวิตให้ผู้บัญชาการเรือนจำที่จะทำการประหารชีวิตนักโทษ นำเอกสารอันเกี่ยวข้องกับผลการขอพระราชทานอภัยโทษไปอ่านให้นักโทษผู้นั้นฟัง

ข้อ 10 ให้เรือนจำสอบถามนักโทษที่ถูกประหารชีวิตถึงการจัดการทรัพย์สิน ถ้าหากนักโทษแสดงเจตนาที่จะจัดการทรัพย์สินของตนก็ให้แสดงเจตนาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร กรณีนักโทษเขียนหนังสือไม่ได้ให้เจ้าพนักงานเรือนจำเป็นผู้เขียนให้แล้วอ่านให้นักโทษผู้นั้นฟัง แล้วให้ลงลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือไว้เป็นหลักฐาน โดยมีพยานอย่างน้อยสองคนลงชื่อรับรองลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือนั้น

หากนักโทษมีความประสงค์จะเขียนจดหมายหรือส่งข้อความบอกกล่าว หรือจะโทรศัพท์พูดคุยกับญาติหรือผู้ใด หรือมีความประสงค์จะทำสิ่งใด ซึ่งเจ้าพนักงานเรือนจำพิจารณาแล้วเห็นสมควรก็ให้เรือนจำอำนวยความสะดวกให้ แต่การส่งข้อความหรือการพูดคุยโทรศัพท์สามารถกระทำได้ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ทั้งนี้ให้เรือนจำจัดเตรียมโทรศัพท์หรือเครื่องมือสื่อสารไว้เป็นการเฉพาะ

ให้เรือนจำสอบถามนักโทษถึงอาหารมื้อสุดท้าย และหากไม่เป็นการเหลือวิสัยให้เรือนจำจัดให้ตามสมควรและเหมาะสม

ข้อ 11 ก่อนจะนำตัวไปประหารชีวิต ให้นักโทษได้มีโอกาสประกอบพิธีทางศาสนาหรือลัทธิตามความเชื่อของตนในเวลาที่เหมาะสม

ข้อ 12 ให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์โดยความเห็นชอบของกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศกำหนดชนิด ประเภท และปริมาณของยาหรือสารพิษที่จะใช้ในการประหารชีวิต และให้จัดเก็บยาหรือสารพิษที่จะใช้ไว้ที่โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของกรมราชทัณฑ์

ข้อ 13 เมื่อจะทำการประหารชีวิตนักโทษในวันใดให้เรือนจำจัดเจ้าพนักงานเรือนจำไม่น้อยกว่า 3 คน ไปรับยาหรือสารพิษที่กำหนดในข้อ 12 จากโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของกรมราชทัณฑ์ โดยต้องมีหัวหน้าเจ้าพนักงานเรือนจำเป็นข้าราชการไม่ต่ำกว่าระดับ 7 ทั้งนี้ คุุปรกรณ์บรรจยาหรือสารพิษให้เรือนจำเป็นผู้จัดหา และให้เภสัชกรของโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลของกรมราชทัณฑ์บรรจยาหรือสารพิษลงในคุุปรกรณ์ดังกล่าวแล้วให้ผื่นึกคุุปรกรณ์ให้แน่นหนา และลงชื่อกำกับไว้โดยชัดเจน

การเปิดผื่นึกคุุปรกรณ์บรรจยาหรือสารพิษจะต้องทำต่อหน้าคณะกรรมการตามข้อ 7 และให้หัวหน้าเจ้าพนักงานเรือนจำผู้ไปรับยาหรือสารพิษ และคณะกรรมการลงชื่อรับรองความเรียบร้อยไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ 14 ให้เรือนจำจัดเตรียมสถานที่สำหรับการประหารชีวิต และจัดหาคุุปรกรณ์ที่จะใช้ในการฉีดยาหรือสารพิษเข้าสู่ร่างกายของนักโทษที่จะถูกประหารไว้ให้พร้อม รวมถึงเจ้าพนักงานเรือนจำผู้ทำการฉีดยาหรือสารพิษไม่น้อยกว่า 2 คน

ข้อ 15 สถานที่สำหรับการประหารชีวิตนักโทษ ประกอบด้วย ห้องสำหรับควบคุมนักโทษก่อนทำการประหาร ห้องทำการประหาร ห้องเตรียมตัวของเจ้าพนักงาน รวมถึงวัสดุคุุปรกรณ์ที่ใช้ในการประหาร ห้องคณะกรรมการกับสักขีพยาน และห้องประกอบพิธีทางศาสนา

ข้อ 16 เมื่อถึงเวลาประหารชีวิตนักโทษ ให้เรือนจำจัดเจ้าพนักงานเรือนจำรักษาความปลอดภัย และระวังเหตุให้อยู่ในความเรียบร้อยตามสมควรแล้วนำนักโทษที่จะทำการประหารชีวิตไปยังสถานที่ซึ่งได้เตรียมไว้ และดำเนินการดังนี้

1. นำตัวนักโทษที่จะทำการประหารชีวิตให้นอนลงบนเตียงที่จัดเตรียมไว้เพื่อการประหารชีวิต พร้อมทั้งทำการพันธนาการป้องกันมิให้นักโทษดิ้นรนขัดขืน

2. ให้เจ้าพนักงานเรือนจำ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคำสั่งของผู้บัญชาการเรือนจำจัดเตรียมเครื่องคุุปรกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการไว้ให้พร้อม และทำการแทงเข็มสำหรับฉีดยาหรือสารพิษเข้าเส้นเลือดในร่างกายของนักโทษที่จะถูกประหารไว้ โดยต่อเข้ากับสายท่อหรือคุุปรกรณ์บรรจยา หรือสารพิษที่จะปล่อยเข้าสู่ร่างกายของนักโทษที่จะถูกประหารพร้อมทั้งติดเครื่อง

ตรวจวัดสัญญาณการเต้นของหัวใจเข้ากับร่างกายนักโทษที่จะถูกประหารนั้นจอแสดงให้คณะกรรมการและสักชีพยานได้สังเกตเห็นโดยชัดเจน

3. เมื่อการดำเนินการตาม ข้อ 2 เสร็จเรียบร้อย และได้รับสัญญาณให้ทำการประหารชีวิต ให้เจ้าพนักงานเรือนจำผู้ทำการฉีดยาหรือสารพิษจัดการปล่อยหรือฉีดยาหรือสารพิษเข้าสู่ร่างกายของนักโทษประหารให้ตายเสียต่อหน้าคณะกรรมการและสักชีพยาน

4. ให้แพทย์ประจำเรือนจำที่ทำการประหารชีวิตนักโทษ หรือแพทย์ของทางราชการ 1 คน ร่วมกับคณะกรรมการตามข้อ 7 ตรวจพิสูจน์การตายของนักโทษ โดยให้แพทย์และคณะกรรมการทำบันทึกยืนยันการตายของนักโทษที่ถูกประหารชีวิต และประกาศผลการประหารชีวิตให้สักชีพยานทราบในวันนั้น

ข้อ 17 การถ่ายภาพหรือบันทึกให้ปรากฏด้วยแถบเสียง แถบภาพ หรือด้วยวิธีอื่นที่จะเกิดผลในทำนองเดียวกันต่อนักโทษที่จะถูกประหาร สถานที่ประหารชีวิตและวิธีการประหารชีวิตนั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในทางราชการ

ข้อ 18 ให้เรือนจำจัดเก็บศพของนักโทษถูกประหารชีวิตไว้ในเรือนจำเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 12 ชั่วโมง เมื่อล่วงเลยระยะเวลาดังกล่าวแล้วให้แพทย์ของทางราชการร่วมกับผู้บัญชาการเรือนจำตรวจสอบโดยบันทึกยืนยันการตายอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อนักโทษเสียชีวิตแล้วให้เรือนจำแจ้งญาติทราบในโอกาสแรก หากมีญาติมาขอรับให้มอบศพนั้นไป แต่ถ้าไม่มีญาติมาขอรับก็ให้จัดการเผาหรือฝังที่ตามเรือนจำจะเห็นสมควรต่อไป

ข้อ 19 ให้เรือนจำรายงานผลการดำเนินการประหารชีวิตพร้อมบันทึกของแพทย์และคณะกรรมการยืนยันผลการตรวจพิสูจน์การตาย ตามข้อ 16 (4) และผลการตรวจสอบยืนยันภายหลังการตายตามข้อ 18 ให้กระทรวงยุติธรรมทราบโดยเร็ว

ประกาศ ณ วันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2546

(นายพงษ์เทพ เทพกาญจนา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป
เล่ม 120 ตอนพิเศษ 102 ง วันที่ 5 กันยายน 2546)